

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
MAKTABGACHA VA MAKTAB TA’LIMI VAZIRLIGI
IXTISOSLASHTIRILGAN TA’LIM MUASSASALARI AGENTLIGI
HUZURIDAGI PEDAGOGIK MAHORAT VA XALQARO BAHOLASH
ILMIY-AMALIY MARKAZI**

**MAKTABGACHA TA’LIM TASHKILOTI DIREKTOR
O‘RINBOSARLARINI KASBIY SERTIFIKATLASH TEST
TOPSHIRIQLARI
SPETSIFIKATSIYASI**

MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTI DIREKTOR O'RINBOSARINI KASBIY SERTIFIKATLASH TEST TOPSHIRIQLARI

SPETSIFIKATSIYASI

Mazkur spetsifikatsiya O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining davlat maktabgacha va umumiy o'rta ta'lim tashkilotlari pedagog kadrlarini kasbiy sertifikatlash bo'yicha davlat xizmatlarini ko'rsatishning ma'muriy reglamentiga muvofiq ishlab chiqildi. Hujjat maktabgacha ta'lim tashkilotlari direktor o'rinbosarlarining kasbiy bilim, ko'nikma va kompetensiyalarini baholash uchun qo'llaniladigan test sinovlarining mazmuni, tuzilmasi va baholash mezonlarini belgilaydi.

Spetsifikatsiya test topshiriqlarining mazmuni, tuzilmasi, baholash mezonlari, test topshiriqlarining shakli, kognitiv darajalari hamda baholash jarayonini tashkil etish tartibini belgilab beradi.

Mazkur hujjat test topshiriqlarini ishlab chiqishda metodik asos bo'lib xizmat qiladi hamda baholash jarayonining shaffofligi, adolatligi va ilmiy asoslanganligini ta'minlashga qaratilgan.

I. Umumiy tamoyillar

Baholashning asosiy maqsadi maktabgacha ta'lim tashkiloti direktor o'rinbosarining maktabgacha ta'lim metodikasi bo'yicha nazariy bilimlari, amaliy ko'nikmalari, maktabgacha ta'lim tashkilotidagi ta'lim-tarbiyaviy ishga metodik rahbarlik qila olish kompetensiyasi, pedagogik mahorati va kasbiy kompetensiyalarini kompleks baholashdan iborat. Baholash natijalari pedagog kadrlarni kasbiy sertifikatlash jarayonida qaror qabul qilish uchun asos bo'lib xizmat qiladi.

II. Me'yoriy asoslar

1. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2024-yil 12-fevraldagi "Davlat maktabgacha va umumiy o'rta ta'lim tashkilotlari pedagog kadrlarini kasbiy sertifikatlash bo'yicha davlat xizmatlarini ko'rsatishning ma'muriy reglamentini tasdiqlash to'g'risida" 87-son qarori.

2. O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligining 2026-yil 3-iyuldagi "Davlat maktabgacha va umumiy o'rta ta'lim tashkilotlari pedagog kadrlarini kasbiy sertifikatlash nazorat sinovini tashkil etish va o'tkazish to'g'risida"gi 233-son buyrug'i.

III. Baholash qamrovi

Maktabgacha ta'lim tashkiloti direktor o'rinbosarining uchun mutaxassislik

fanidan 40 ta, pedagogik mahoratdan 10 ta, jami 50 ta test topshirig‘i taqdim etiladi va umumiy test topshirig‘ini bajarish uchun ajratilgan vaqt 90 daqiqa etib belgilanadi. Bunda yopiq test topshiriqlaridan (*yagona to‘g‘ri javobni talab qiladigan (Y1), moslashtirishni talab qiladigan (Y2) va ketma-ketlikni talab qiladigan test topshiriqlari(Y3)*) foydalaniladi. Mutaxassislik fanlaridan tuziladigan test topshiriqlarining mazmun sohasi va baholanadigan bilim va ko‘nikmalar bo‘yicha taqsimoti quyidagi jadvalda aks etgan.

IV. Test tuzilmasi

Test sinovi maktabgacha ta’lim fanining asosiy mazmun yo‘nalishlarini qamrab oladi. Xususan, test topshiriqlari maktabgacha ta’lim metodikasi va pedagogik mahoratga oid bilim hamda ko‘nikmalarni baholashga qaratilgan. Test topshiriqlarining mazmuni umumiy o‘rta ta’limning davlat ta’lim standartlari, amaldagi o‘quv dasturlari hamda fan bo‘yicha metodik talablar asosida shakllantiriladi.

Mutaxassislik fanlaridan tuziladigan test topshiriqlarining mazmun sohasi va baholanadigan bilim va ko‘nikmalari bo‘yicha taqsimoti

1-jadval

Mazmun soha	Baholanadigan konstruktlar	Testlar soni
1. Maktabgacha pedagogikaning asoslari		
1.1. Maktabgacha pedagogikaning asosiy tushunchalari	-Pedagogika fani doirasida zarur bo‘lgan kategoriyalar, tushunchalar, yondashuvlar va metodlarni amalda qo‘llash; -ta’lim-tarbiyaviy faoliyatlarda bolaning yosh va individual rivojlanish xususiyatlarini inobatga olish; -shaxsni shakllantiruvchi omillarini bilish; -maktabgacha ta’limda qo‘llaniladigan o‘yin turlarini bilish; -o‘yin - yetakchi faoliyat sifatida amaliy jaroyonlarda qo‘llash; -tarbiya jarayoni: mazmuni va mohiyatini bilish; -axloqiy, aqliy, jismoniy, iqtisodiy, huquqiy, ekologik, mehnat va estetik tarbiya turlarini amaliyotda qo‘llash; - kun tartibini va u asosida faoliyat turlarini to‘g‘ri tashkil etish.	8
2. Maktabgacha ta’limga oid normativ-huquqiy asoslar va tizim talablari		

2.1. Maktabgacha ta'limga oid normativ-huquqiy hujjatlarni o'rganish	-“Maktabgacha ta’lim va tarbiya to‘g‘risida”gi Qonun talablarini bilish va amaliy faoliyatda tatbiq etish; - Maktabgacha ta’lim tashkiloti faoliyatini Maktabgacha ta’lim Davlat standarti asosida tashkil etish; -Takomillashtirilgan “Ilk qadam” dasturini bilish va ta’lim faoliyatlarida mazmuniy yondashuvni to‘g‘ri yo‘lga qo‘yish; -bolaga nisbatan zo‘ravonlikni oldini olish; -bola hayoti va so‘g‘lig‘ini muhofaza qilishni tashkil etish; -maktabgacha ta’lim tashkilotida Kuzatuv kengashi faoliyatini to‘g‘ri yo‘lga qo‘yish,; -maktabgacha ta’lim tizimida ekologik ta’limni takomillashtirish yuzasidan tadbirlarni tashkil eta olish; -ta’lim olishda alohida ehtiyojlari bo‘lgan bolalar uchun ta’lim va tarbiya jarayoni to‘g‘ri tashkil etish.	8
2. Ta’lim-tarbiyaviy jarayon metodikasi		
3.1. Ta’lim-tarbiyaviy jarayon metodikasi va metodik rahbarlik	-Tarbiyaviy jarayonni rejalashtirish, tahlil qilish, takomillashtirish; -tarbiyachi faoliyatini metodik tahlil qilish; -musiqa rahbari, jismoniy tarbiya yo‘riqchisi, defektolog, til o‘qituvchisi faoliyatlarini kuzatish, tahlil etish va tavsiyalar berish; -maktabgacha ta’lim va tarbiyaning muqobil shakllari faoliyatini shakllantirish; -ota-onalar bilan pedagogik hamkorlikni yo‘lga qo‘yish; -metodik maslahat va ko‘rsatma berish texnologiyalarini amaliyotda qo‘llash.	8
3.2. Boshqaruv, pedagogik mahorat va innovatsion faoliyat	- Kompetentlik va pedagogik mahorat tushunchalarini bilish; -pedagogik jarayonni etishda tarbiyachi-pedagogning kasbiy kompetentlik sifatlariga ega bo‘lish; -faoliyatini maktabgacha ta’lim tashkiloti pedagogining kasbiy standarti asosida olib borish; -pedagogik kengash va seminarlar, turli tadbirlarni tashkil etish;	8

	- kasbiy faoliyatni samarali olib borish, tarbiyaviy jarayonni boshqarish, metodik yordam ko'rsatish, tahlil qilish; -ta'lim tarbiya jarayoniga ilg'or pedagogik va axborot texnologiyalarni joriy etish; -pedagog xodimlarning uzluksiz kasbiy rivojlanish; -pedagog xodimlarning malaka oshirish tadbirlarini tashkil etish.	
3.3. Rejalashtirish, hujjatchilik, monitoring va ta'lim sifati	-Maktabgacha ta'lim tashkiloti yillik ish rejasini tuzish va uning ijrosini ta'minlash; -pedagoglarning ish hujjatlarini yuritish tartibiga amal qilish; -pedagogik jarayonlarni nazorat qilish; -yillik hisobotlarni tayyorlash; -bola rivojlantirish kuzatish, tahlil etish va kuzatuv xaritalarini to'g'ri yuritish; -maktabgacha ta'lim tashkilotida rivojlantiruvchi muhit va guruhlarda rivojlanish markazlari to'g'ri tashkil etish; -pedagogik muhitni baholash va takomillashtirish bo'yicha takliflar bera olish.	8
Jami:		40 ta

Pedagogik mahoratdan tuziladigan test topshiriqlarining mazmun sohasi va baholanadigan bilim va ko'nikmalari bo'yicha taqsimoti

2-jadval

1. PEDAGOGIK MAHORAT	10 ta
-----------------------------	--------------

Umumiy pedagogika	– pedagogika, didaktika, tarbiya va yosh psixologiyasining asoslari va yondashuvlarini bilish va berilgan vaziyatga mosini tanlay olish; – pedagogikaning tamoyillari (onglilik va faollik, ko'rgazmalilik, tizimlilik va muntazamlilik, ilmiylik, nazariya va amaliyot birligi va boshqalar)ni bilish va berilgan vaziyatga mosini tanlay olish; – tarbiya va uning turlarini bilish, bir-biridan farqlash va berilgan vaziyatga mosini tanlay olish; – mashg'ulot va uning turlarini bilish, mashg'ulotni rejalashtirish, tashkil etish va bolalar guruhini boshqarish yondashuvlarini konkret vaziyatlarda qo'llay olish; – guruh tarbiyachisining huquq va majburiyatlarini bilish, tarbiyachining hujjatlari bilan ishlay olish, ularni yuritishda to'g'ri ketma-ketlikka amal qilish, guruh jamoasini to'g'ri shakllantirish, muloqotda pedagogik etika qoidalariga amal qilish, ota-onalar bilan hamkorlikning samarali shakllarini tanlash, muammoli vaziyatda eng maqbul strategik yondashuvni qo'llash; – pedagogik etika, nutq, texnika, ijodkorlik, pedagogik odob, bilimdonlik/kompetentlik, muloqot madaniyati, takt/nazokat, kreativlik, refleksiya va kasbiy o'sish asoslarini bilishi va berilgan vaziyatga mosini tanlay olish; – pedagogik qobiliyat va uning turlari (didaktik qobiliyat, akademik qobiliyat, perspektiv-pedagogik qobiliyat, nutq madaniyati, tashkilotchilik qobiliyati, kommunikativ qobiliyat, avtoritar qobiliyat va boshqalar)ni bilish va konkret vaziyatlarda qo'llay olish, – ta'lim texnologiyalari (loyihaga asoslangan ta'lim, muammoli ta'lim, hamkorlikdagi ta'lim, evristik ta'lim, shaxsga yo'naltirilgan ta'lim, interfaol ta'lim, differensial ta'lim, integral ta'lim, o'yinli ta'lim, inklyuziv ta'lim va boshqalar)ni bilish va vaziyatlarga mosini tanlay olish; – maktabgacha ta'lim bo'yicha berilgan ta'limiy vaziyatga oid qabul qilingan qarorlarga baho berish.	10
---------------------------------	---	-----------

Kognitiv ko'nikmalar taqsimoti

3-jadval

T/r	Kognitiv daraja	Izohi	Test soni
1	Bilish	Fanga doir asosiy dalillar, qonunlar, ta'riflar, formula va hodisalarni yoddan bilish, tanish, esga olish.	22

2	Qo‘llash	Dalil va qonunlarni tanish vaziyatlarda qo‘llash, hisob-kitob qilish, grafik/diagramma tahlil qilish.	23
3	Mulohaza qilish	Notanish vaziyatda qo‘llash, tahlil–sintez, sabab–oqibat bog‘lanish, izohlash, baholash.	5

V. Baholash mezonlari

Test topshiruvchining umumiy natijasi har bir test topshirig‘iga berilgan ballar yig‘indisi asosida aniqlanadi. Har bir to‘g‘ri javob uchun **2 ball**, noto‘g‘ri javob uchun **0 ball** beriladi. Test sinovining eng yuqori natijasi 100 ballni tashkil etadi.

VI. Imtihon tartibi

Taqiqlangan vositalar: imtihon vaqtida mobil telefon, aqlli soat, planshet yoki elektron eslatmalardan foydalanish qat’iyan man etiladi.

Axloq va intizom: nusxa ko‘chirish, yordam so‘rash yoki yordam berish, imtihon davomida gaplashish, ruxsatsiz chiqish kabi holatlar taqiqlanadi.

Nazoratchi qoidabuzarlikni aniqlaganda, uni rasmiylashtirib, tinglovchini testdan chetlashtiradi va natijasi bekor qilinadi.

VII. Tavsiya etiladigan asosiy adabiyotlar

1. O‘zbekiston Respublikasining “Maktabgacha ta’lim va tarbiya to‘g‘risida”gi Qonuni. 2019-yil 16-dekabr, O‘RQ-595-son.
2. O‘zbekiston Respublikasining “Bolalarni zo‘ravonlikning barcha shakllaridan himoya qilish to‘g‘risida”gi Qonuni. 2019-yil 14-noyabr, O‘RQ-996-son.
3. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining Farmoni, “Maktabgacha ta’lim sifati va samaradorligini yanada oshirish bo‘yicha qo‘shimcha chora-tadbirlar to‘g‘risida” 2024-yil 30-sentyabr, PF-152-son.
4. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining Qarori, “O‘zbekiston Respublikasi maktabgacha ta’lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to‘g‘risida” 2019-yil 8-may, PQ-4312-son.
5. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 27.05.2019 yildagi 434-sonli “O‘zbekiston Respublikasida ekologik ta’limni rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to‘g‘risida”gi qarori.
6. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 22.12.2024 yildagi 867-sonli “Maktabgacha va maktab ta’limi xodimlarining uzluksiz kasbiy rivojlantirish tizimini takomillashtirish to‘g‘risida”gi qarori.
7. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining “Maktabgacha ta’lim tashkiloti pedagogining kasbiy standartini tasdiqlash to‘g‘risida”gi 423-son Qarori, 2025 yil 8-iyul.
8. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 22.12.2020 yildagi 802-

- sonli “Maktabgacha ta’lim-tarbiyaning Davlat Standarti” to’g’risidagi qarori.
9. O‘zbekiston Respublikasi Maktabgacha ta’lim vazirligi va Sog‘liqni saqlash vazirligining 2018-yil 30-apreldagi 20/1, 10-qq/1-son qarori bilan tasdiqlangan “Maktabgacha ta’lim tashkilotlarida bolalarning hayoti va sog‘lig‘ini muhofaza qilishni tashkil etish tartibi to’g’risida NIZOM”
 10. O‘zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta’limi vazirining 2025-yil 29-avgustdagi “Maktabgacha ta’lim tashkiloti va pedagoglarning ish hujjatlarini tasdiqlash to’g’risida”gi 323-son buyrug‘i.
 11. Maktabgacha ta’lim tizimida uzluksiz metodik xizmat ko‘rsatish ishlarini yanada rivojlantirish to’g’risida 2021-yil 12-iyuldagi 128-sonli buyruq.
 12. O‘zbekiston Respublikasi maktabgacha ta’lim vazirining 2018-yil 21-noyabrdagi 2-sonli buyrug‘i. Maktabgacha ta’lim tashkilotining kuzatuv kengashi haqidagi namunaviy nizom.
 13. O‘zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta’limi vazirining 2025-yil 16-maydagi “Maktabgacha va maktab ta’limi vazirligi markaziy apparati, hududiy bo‘linmalarining nizomlari hamda vazirlik huzuridagi institutlar, tasarruf tashkilotlari va ta’lim muassasalari xodimlarining lavozim yo‘riqnomalarini tasdiqlash to’g’risida”gi 156-sonli buyruq.
 14. O‘zbekiston Respublikasi Maktabgacha ta’limning “Ilk qadam” davlat o‘quv dasturi.
 15. Sh.A.Sadikova. “Maktabgacha pedagogika”. Darslik. Tafakkur bo‘stoni nashriyoti. 2013.
 16. F.R.Qodirova, Sh.Q.Toshpo‘latova, N.M.Kayumova, M.N.A’zamova. “Maktabgacha pedagogika”. Darslik. Tafakkur bo‘stoni nashriyoti. 2019.
 17. I.V.Grosheva, Sh.Sh.Mirziyoyeva, X.U.Rizayeva, I.V.Kuryayeva, Y.A.Nekrasova, N.S.Shivaldova, L.Z.Xaziyeva “Yer sayyorasi – umumiy uyimiz” Ekologik ta’lim va tarbiya bo'yicha maktabgacha ta'lim tashkilotlari uchun parsial dastur, Toshkent- 2022.
 18. I.V.Grosheva, N.S.Shivaldova, I.V.Kuryayeva “MTM hududida ekologik so‘qmoq tashkil etish”, Toshkent- 2022.
 19. Z.S.Qodirova, O.E.Akbarov, F.A.Abdug‘opirova, Sh.Sh.Xojimirzayeva, Sh.B.Jumanova. “Bolalarni sahnalashtirish va ijodiy faoliyatga o‘rgatish”. Darslik. Namangan - 2024
 20. M.R.Is’hoqova, M.Z.Fayzullaeva, J.R.Kucharov, N.Q.Azizova, N.M.Sultonova “Maktabgacha yoshdagi bolalarni savodxonlikka o‘rgatish” Toshkent -2018
 21. X.Meliyev, O.Jamoldinova. K.Risqulova “Tarbiyachining kasbiy kompetenti va mahorati” ТОШКЕНТ – 2021
 22. D.R.Babayeva. “Nutq o‘stirish nazariyasi va metodikasi”. Darslik. Toshkent, “Barkamol Fayz media” 2018.
 23. N.U.Bikbayeva, Z.I.Ibragimova, X.I.Kosimova “Maktabgacha tarbiya yoshidagi bolalarda elementar matematik tasavvurlarni shakllantirish” T.“O‘qituvchi”, 1995-y.

Pedagogik mahorat bo'yicha manbalar

1. 1. Xoliqov A. Pedagogik mahorat. Darslik. – Toshkent: “Bayoz” nashriyoti, 2025. – 504 b.
2. Mavlonova R.A. Umumiy pedagogika. Darslik. – Toshkent: Fan va texnologiyalar, 2018. – 528 b.
3. Tolipov O‘., Ro‘ziyeva D. Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat. O‘quv qo‘llanma. – Toshkent: “Innovatsiya-ziyo” nashriyoti, 2019. – 276 b.
4. Sh. Abdiraimov v.b. Ta’limda baholash va monitoring asoslari. O‘quv-uslubiy qo‘llanma. – Toshkent, TDYU nashriyoti, 2026. – 208 bet.

Eslatma: test topshiriqlari mazmuni tavsiya etilgan adabiyotlarda aks etgan mazmun, tamoyil va yondashuvlar bilan moslashtiriladi, ammo test topshiriqlari to‘g‘ridan to‘g‘ri manbalardan olinmaydi. Sinovga tayyorgarlik ko‘rish jarayonida tavsiya etilgan adabiyotlar eslab qolish manbai sifatida xizmat qilishdan ko‘ra, umumiy kasbiy tayyorgarlikni mustahkamlashga qaratilgan.